

Att ha svenska som andraspråk och studera på universitet

I Språkverkstaden har vi lång och gedigen erfarenhet av att handleda och stötta studenter som har svenska som andraspråk och studerar på universitet. Lärarna i Språkverkstaden har identifierat ett antal områden som vi sett att många studenter efterfrågat handledning kring. Här följer en kort genomgång av dessa områden. Det kan vara bra att läsa igenom detta dokument innan du besöker språkverkstaden eller kanske gå tillbaka till dokumentet och läsa det flera gånger.

Substantiv

Substantiv är en produktiv ordklass. Många nya ord, ofta engelska låneord, är substantiv. Till exempel *en iPad*, *ett mejl*, *en taco* och *en app*. Även om orden är direkt lånade från ett annat språk måste de behandlas grammatiskt som om de var svenska ord. Först bestäms genus (en/ett) Det är viktigt för det bestämmer hur ordet ska böjas i bestämd form och förmodligen också hur ordet ska böjas i plural. En/ett styr också om ordet ska användas med den (en) eller det (ett).

I svenska finns två genus, en och ett, detta kallas också utrum och neutrum. Det är i princip omöjligt att veta vilket genus ett substantiv har. En tumregel är att ca 80% av alla substantiv är utrala (en-ord).

I svenska finns två species: **bestämd** och **obestämd form**. Bestämd form får man genom att lägga till ändelsen *en* eller *et* då substantivet slutar på konsonant, eller *n* eller *t* då det slutar på vokal. Dessa tillägg kallas för bestämd artikel. Obestämd form föregås nästan alltid av **en** eller **ett** och detta kallas för obestämd artikel.

Obestämd form	Bestämd form
en uppsats	uppsatsen
en bok	boken
ett hjärta	hjärtat
ett bord	bordet

Man använder obestämd form första gången något presenteras, sedan använder man bestämd form. Exempel: *Här är en central **teori** för kursen. **Teorin** finns att läsa om i boken av Lotte Bengtsson.*

Den regel som finns om bestämd och obestämd form säger: Om jag tror att du vet vad jag syftar på använder jag bestämd form av substantivet.

Om jag säger: När jag kom in i rummet var lampan tänd. – Då tror jag att den som lyssnar vet vilken lampa jag syftar på, då behöver jag inte presentera lampan som en lampa. Tänk på att vi ofta säger: *Jag har varit på universitetet/sjukhuset/campus idag*. Jag använder bestämd form för jag pratar om kända begrepp som jag förväntar mig den som lyssnar vet vad det är jag talar om.

På svenska säger man:

Hon är läkare. Hon studerar till lärare. Hon studerar för att bli socionom. Jag äter bröd.

I dessa fall refererar man till en kategori (grupp) – alltså inget enskilt föremål.

Om man talar om en särskild individ/del av en grupp måste man använda sig av obestämd artikel **en** eller **ett**. *Jag äter ett torrt bröd.*

Ordföljd

Grundregeln för ordföljd är verbet alltid står på andra plats i en **huvudsats**, men på första plats om meningen är en ja/nej-fråga.

Jag studerar till socionom.

Studerar du till socionom?

Bisatser

Är en sats som inte är självständig, den måste ingå i en huvudsats. En bisats inleds alltid av en subjunktion.

Eftersom du är trevlig gillar jag dig.

Om du studerar hårt kommer du klara tentan.

Prepositioner

Prepositioner är en oböjlig ordklass. De står i regel före ett substantiv eller pronomen. Många tycker prepositioner är svåra att lära sig, det brukar vara för att de skrivs som fasta prepositionsuttryck. Ett sätt att träna prepositioner är att läsa mycket olika texter på svenska. På så vis kan man lära sig prepositionsuttrycken. Här är några exempel:

Berätta för

Ropa åt

Njuta av

Längta efter

Vara van vid

Vara glad över

Avstå från

Förälska sig i

Skrika på

Protestera mot

Pronomen

Används istället för namn och substantiv.

Karls bok – *hans* bok

Lottas text – *hennes* text

Pronomen i svenska skiljer på maskulinum och femininum. (han, hon). Det finns också det könsneutrala pronomenet *hen*.

Karls bok – *hens* bok

Possessiva pronomen uttrycker ägande:

min (en-ord), mitt (ett-ord), mina (plural)

Pronomen skrivs i subjekt eller objekt-form:

Subjektsform: jag, vi (första person). du, ni (andra person)

Objektsform: mig, oss (första person), dig, er (andra person)